

Nr 98.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anordnande av lokaler för högsta domstolen och Svea hovrätt; given Stockholms slott den 16 februari 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Fritiof Domö.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 februari 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Efter gemensam beredning med cheferna för justitie- och finansdepartementen anför chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Domö.

Genom ett den 8 november 1940 mellan kronan och Stockholms stad träffat avtal rörande vissa markfrågor i Stockholm m. m. (1940 års markavtal) reglerades bland annat vissa fastighetsöverlåtelse mellan kronan och staden dels å västra delen av Riddarholmen, dels ock i staden mellan broarna och å Kungsholmen. Kronan erhöll genom detta avtal i staden mellan broarna äganderätten dels till vissa fastigheter mitt emot kansli-

huset mellan Myntgatan, Salviigränd, Västerlånggatan, Storkyrkobrinken och Riddarhustorget, dels ock till tomten nr 1 i kvarteret Nemesis (Gamla rådhuset).

Sedan byggnadsstyrelsen enligt Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt utredning rörande användningen av de markområden och byggnader, som genom 1940 års avtal kommit i kronans ägo, framlade styrelsen i särskilda skrivelser den 19 februari 1944 ett i sina huvuddrag utformat förslag beträffande lösningen av de viktigaste bland de statliga lokalfrågor, som äga samband med ifrågavarande fastighetsförvärv. Förslaget innebar, i stort sett, att å det mitt emot kanslihuset belägna området mellan Myntgatan, Salviigränd, Västerlånggatan, Storkyrkobrinken och Riddarhustorget skulle uppföras en annexbyggnad till kanslihuset, närmast avsedd för finans- och försvarsdepartementen, att försvarsdepartementets hittillsvarande utrymmen i kvarteret Mercurius skulle iordningställas för socialstyrelsen, att för högsta domstolen och Svea hovrätt skulle beredas efter processreformens krav lämpade lokaler i Gamla rådhuset, respektive Gamla kungshuset, att kammarkollegiet skulle flyttas från Gamla kungshuset till det av socialstyrelsen hittills disponerade Hessensteinska huset samt att såsom följd av vissa nu angivna omflyttningar ökade och till samma fastighet koncentrerade lokaler skulle kunna beredas dels kommerskollegium m. fl. till Gamla riksdagshuset vid Birger Jarls torg förlagda ämbetsverk, dels ock de i kanslihuset kvarvarande departementen.

De i byggnadsstyrelsens nyssnämnda skrivelser berörda byggnadsfrågorna förelades riksdagen genom proposition 1944:220. Min företrädare i ämbetet anslöt sig därvid i allt väsentligt till byggnadsstyrelsens förslag men framhöll, att statsmakterna då endast i mera väsentliga huvuddrag behövde taga ståndpunkt till de av byggnadsstyrelsen framlagda förslagen. Olika med förslagen sammanhängande detaljfrågor kunde uppskjutas till 1945 års riksdag, då ytterligare utredning samt längre framförda förslag kunde föreliggas. Angelägnast vore för det dåvarande, att avgörande träffades om plan för användning av området mitt emot kanslihuset på andra sidan Myntgatan, varav samtliga övriga föreliggande förslag vore direkt eller indirekt beroende. I propositionen äskades anslag dels med 1 000 000 kronor till påbörjande av annexbyggnad till kanslihuset, dels ock med 350 000 kronor till förberedande åtgärder beträffande vissa byggnadsföretag i staden mellan broarna och å Riddarholmen. Sistnämnda anslagsbelopp avsågs väsentligen till åtgärder beträffande Gamla rådhuset och Gamla kungshuset.

Efter det riksdagen (skrivelse nr 287) bifallit Kungl. Maj:ts förslag, uppdrog Kungl. Maj:t åt byggnadsstyrelsen dels att beträffande kanslihusannexet föra vissa förhandlingar med Stockholms stad rörande den uppgörelse, som erfordrades för genomförande i huvudsak av det i propositionen förordade förslaget, samt att därefter till Kungl. Maj:t inkomma med förslag och kostnadsberäkningar i detta ämne, dels ock att beträffande övriga i propositionen avhandlade byggnadsfrågor verkställa fortsatt utredning i anslutning till vad i propositionen förutsatts samt vidtaga eventuellt erforderliga förberedande

åtgärder i övrigt ävensom till Kungl. Maj:t inkomma med de förslag och kostnadsberäkningar, till vilka den fortsatta utredningen kunde föranleda.

Sedan byggnadsstyrelsen, i anledning av uppdraget i sistnämnda del, framlagt utredning och förslag i fråga om byggnadsåtgärder och därav betingade anslagsäskanden beträffande anordnande av lokaler för högsta domstolen i Gamla rådhuset (kvarteret Nemesis) samt för Svea hovrätt i Gamla kungshuset (kvarteret Västertorn nr 1), ber jag nu att få anmäla dessa förslag. I fråga om byggnadsåtgärder m. m. beträffande kanslihusannexet torde jag inom kort, sedan pågående utredning inom byggnadsstyrelsen avslutats och styrelsen inkommit med framställning i ärendet, få förelägga Kungl. Maj:t förslag till proposition. Med avseende å övriga i 1944 års proposition avsedda byggnadsförslag, vilkas realiserande äro beroende på färdigställande av byggnadsarbetena beträffande kanslihusannexet och Gamla kungshuset, lärer förslag få framläggas först för en kommande riksdag.

Innan jag övergår att redogöra för styrelsens föreliggande förslag beträffande lokaler för högsta domstolen och Svea hovrätt, ber jag att, under hänvisning i övrigt till förenämnda proposition 1944: 220, få i korthet erinra om dessa frågors tidigare behandling.

Byggnadsfrågornas tidigare behandling.

Såsom framgår av den i propositionen 1944: 220 lämnade redogörelsen (s. 20—21), har spørgsmålet om lokaler för högsta domstolen och Svea hovrätt under en följd av år varit föremål för utredning, varvid särskilda enligt Kungl. Maj:ts beslut tillkallade sakkunniga stått till byggnadsstyrelsens förfogande för samråd.

Beträffande högsta domstolen, som för närvarande disponerar vissa rum i kungl. slottet, redogjorde byggnadsstyrelsen i sin förenämnda skrivelse den 19 februari 1944 för de olika förläggningsalternativ, som tidigare varit under övervägande. Den fortsatta utredningen hade givit vid handen, att högsta domstolens lokalfråga lämpligen kunde lösas genom ett ianspråktagande av fastigheten nr 1 i kvarteret Nemesis, det s. k. Gamla rådhuset. Med anledning härav hade styrelsen uppdragit åt *professorn Ivar Tengbom* att på grundval av ett av de sakkunniga utarbetat lokalprogram uppgöra förslag till byggnadens iordningställande för ändamålet. Förslaget hade åskådliggjorts å ritningar, vilka fogats vid styrelsens förutnämnda skrivelse.

Byggnadens allmänna anordning och storlek gjorde den, framhöll byggnadsstyrelsen, lämpad för nu avsedda ändamål. Styrelsen förutsatte emellertid, att vid byggnadens iordningställande för ändamålet de större rummen skulle återställas i huvudsakligen ursprungligt skick. Byggnadens användning såsom lokal för högsta domstolen läte sig enligt styrelsen väl förena med dessa önskemål, enär här föreläge ett praktiskt behov av stora och representativa lokaler, särskilt för de offentliga domstolsförhandlingarna.

Sålunda erfordrades tre sessionssalar, vilka enligt förslaget skulle förläggas till ursprungligen befintliga huvudrum, två större i våningen 1 trappa upp och ett mindre i bottenvåningen. I anslutning till sessionssalarna grup-

perade sig enligt förslaget överläggningsrum, rum för ordförande, vittnesrum samt åklagarum m. m.

I enlighet med av de sakkunniga framställda önskemål hade särskilda tjänsterum anordnats för samtliga justitieråd, vilka rum förlagts dels till bottenvåningen och dels till våningen 2 trappor upp. I sistnämnda våning hade dessutom inrymts bibliotek, skrivrum, studierum och samtalsrum. Rum för dispensföredragningar, hade förlagts dels till våningen 1 trappa upp och dels till bottenvåningen, som även inrymde tre rum, avsedda såsom tillfälliga arbets- och uppehållsplatser för revisionssekreterare.

Till bottenvåningen och entresolvåningen 1 trappa upp hade förlagts rum för advokater och åklagare. I souterrängvåningen funnes rum för protokollssekreterare, skrivrum, rum för häktade — vilka sistnämnda lokaler försetts med egen ingång från den norra gården och hiss till den största sessionssalen — vidare arkivutrymmen, lunchrum med kök, bostäder för vaktmästare och maskinist samt lokaler för värme- och ventilationsanläggning.

I flygeln mot Riddarhusgränd och Riddarhustorget hade i bottenvåningen och souterrängvåningen erforderliga utrymmen kunnat reserveras för lagrådet, som för närvarande har sina lokaler förlagda till den kronan tillhöriga fastigheten Västra Trädgårdsgatan 4.

Kostnaderna för förslagets genomförande hade av styrelsen beräknats till 1 750 000 kronor, fördelat med 525 000 kronor å nödvändiga grundförstärkningsarbeten, 790 000 kronor för de egentliga byggnadskostnaderna, 275 000 kronor för värmeledning och ventilation, hissar, gas-, vatten- m. fl. ledningar samt 160 000 kronor för ritningar, kontroll m. m. Byggnadsstyrelsen framhöll i anslutning till dessa beräkningar, att den jämförelsevis höga kostnaden borde ses mot bakgrunden av den enligt 1940 års markavtal erlagda köpeskillingen, vilken med hänsyn bland annat till de kostnader, som en erforderlig restaurering skulle betinga, satts till ett belopp, som kunde sägas med omkring 800 000 kronor understiga fastighetens markvärde.

Min företrädare i ämbetet framhöll vid anmälan av propositionen 1944: 220, att även enligt hans mening den av byggnadsstyrelsen föreslagna lösningen av högsta domstolens lokalfråga vore att förorda. Gamla rådhusbyggnaden vore med hänsyn till sin allmänna anordning och de krav, som föranleddes av husets karaktär av byggnadsminnesmärke, icke lätt att tillfredsställande utnyttja för vanliga förvaltningsändamål men skulle uppenbarligen lämpa sig väl för högsta domstolen med hänsyn till dess behov av stora och representativa lokaler för de offentliga domstolsförhandlingarna. Mot vad byggnadsstyrelsen föreslagit beträffande byggnadens iståndsättande genom grundförstärkning och andra för byggnadens bestånd nödvändiga arbeten samt ur kulturhistorisk synpunkt önskvärda åtgärder för byggnadens återställande i viss mån i ursprungligt skick hade departementschefen intet att erinra. Beträffande det sätt, varpå byggnaden för ifrågavarande ändamål borde i detalj utnyttjas, syntes ståndpunkt för det dåvarande icke behöva tagas. Enligt departementschefens mening borde ett förnyat övervägande ske beträffande möjligheterna att genom en mera ekonomisk disposition av rums-

fördelningen bereda utrymme inom byggnaden även för någon annan institution, vars förläggning till samma fastighet som högsta domstolen lämpligen kunde komma ifråga.

Beträffande Svea hovrätt framlade byggnadsstyrelsen i särskild skrivelse den 19 februari 1944 ett förslag till lösande av lokalfrågan. Sagda förslag, som på grundval av ett av de sakkunniga uppgjort lokalprogram utarbetats av arkitekten C.-O. Hallström, hade utformats å ritningar, fogade vid styrelsens skrivelse. Förslaget utgick, såsom redan anförts, från att Svea hovrätt även efter processreformens genomförande borde kvarstanna i Gamla kungshuset. Sagda fastighet, som för närvarande disponeras av hovrätten och kammarkollegiet gemensamt, skulle alltså i sin helhet tagas i anspråk av hovrätten, sedan kollegiet därifrån avflyttat.

Beträffande den nuvarande lokaldispositionen erinrade styrelsen i sin berörda skrivelse, att hovrätten förfogade över hela norra flygeln och norra tornet, mittpartiets och södra tornets bottenvåning samt delar av våningarna 1 och 2 trappor upp i mittpartiet. Kammarkollegiets lokaler omfattade återstoden av byggnaden, d. v. s. hela den södra flygeln samt delar av våningarna 1 och 2 trappor upp i mittpartiet jämte motsvarande våningar i södra tornet. Dessutom disponerade kollegiet såsom arkivlokaler utrymmen i övre källaren inom södra flygeln.

Enligt det upprättade förslaget till lösning av Svea hovrätts lokalfråga skulle var och en av hovrättens åtta divisioner samt krigshovrätten hava sina egna sessionsrum, av vilka ett även komme att utgöra hovrättens gemensamma plenisal.

Omedelbart intill varje sessionsrum hade enligt förslaget lagts rum för divisionens ordförande och vice ordförande och i så nära anslutning som möjligt till sessionsrummet även rum för vittnen. Till våningen 2 trappor upp i mittpartiet hade förlagts presidentens rum, tjänsterum och expedition för sekreteraren samt den kamerala avdelningen. Fiskalernas rum hade samlats i norra flygeln, där de komme så nära som möjligt intill bibliotek och arkiv. I södra flygeln låge divisionernas kanslier och 9 rum för ledamöter. Å mittpartiets vind skulle nyinredas ytterligare 16 rum för ledamöter. Dessa vindsrum kunde anordnas utan att några förändringar av yttertakets form eller konstruktion behövde vidtagas. I norra flygelns bottenvåning låge aktuarie- och arkivexpeditionerna med rum för pressen, medan vinden i norra flygeln upptoges av lokaler för biblioteket. Slutligen hade i södra flygeln anordnats lunchrum och pentry, varjämte i denna flygels s. k. övre källarvåning inretts två bostadslägenheter med särskild ingång från den där belägna terrassen, av vilka bostäder en vore avsedd för expeditionsvakt och en för maskinist.

Med hänsyn till de nya arbetsformer med muntligt rättegångsförfarande, under vilka hovrättens verksamhet efter genomförandet av den beslutade processreformen komme att bedrivas, hade det ansetts nödvändigt att ordna den stora byggnadens entréförhållanden på ett för allmänheten mera över-

skådligt sätt. De hitillsvarande bägge ingångarna hade därför slopats och en ny upptagits i borggårdens fond, varvid husets gamla portalomfattning åter kommit till användning. I anslutning till denna ingång hade i bottenvåningen utbildats en entréhall i galleriform, som förbunde de bägge trapphusen. Vidare vore hit förlagda lokaler för allmänhet, parter och advokater.

Kostnaden för förslaget genomförande hade av byggnadsstyrelsen beräknats till 525 000 kronor.

Föredragande departementschefen anförde beträffande ordnandet av Svea hovrätts lokalfråga allenast, att han i anslutning till byggnadsstyrelsens förslag förutsatte, att Svea hovrätt även efter processreformens genomförande borde kvarstanna i Gamla kungshuset, för vilket ändamål denna byggnad borde undergå vissa inre omändringar i huvudsaklig överensstämmelse med den av byggnadsstyrelsen framlagda utredningen.

Föreliggande förslag.

I sina nu föreliggande skrivelser den 7 december 1944 har *byggnadsstyrelsen* framlagt definitiva förslag med tillhörande kostnadsberäkningar rörande erforderliga byggnadsarbeten beträffande Gamla rådhuset och Gamla kungshuset.

Beträffande dispositionen av Gamla rådhuset har styrelsen anfört, att styrelsen i anledning av vad i 1944 års proposition framhållits närmare undersökt möjligheten att i denna byggnad bereda lokaler även för regeringsrätten. Professorn Ivar Tengbom hade på styrelsens uppdrag uppgjort ett preliminärt förslag i sådant avseende. I skrivelse från regeringsrätten hade emellertid framställts åtskilliga erinringar mot förslaget, som enligt regeringsrättens mening icke kunde läggas till grund för den fortsatta behandlingen av regeringsrättens lokalfråga. Även från högsta domstolens sida hade uttalats, att förslaget om regeringsrättens inrymmande jämte högsta domstolen i Gamla rådhuset icke tillgodosåge de anspråk, som måste ställas på lokaler åt domstolen efter rättegångsreformens genomförande.

Den sålunda verkställda utredningen, under vilken samråd också ägt rum med riksantikvarien, hade även enligt byggnadsstyrelsens mening givit vid handen, att Gamla rådhuset icke lämpligen kunde utnyttjas till lokaler för flera institutioner än högsta domstolen och lagrådet. Byggnadens ålderdomliga planlösning och dess läge invid tvenne mycket smala gator medgäve icke inredande av tjänstelokaler i den utsträckning, som i annat fall skulle erfordras.

I det av byggnadsstyrelsen den 19 februari 1944 framlagda förslaget hade nu i samråd med representanter för högsta domstolen vidtagits vissa smärre jämkningar, vilka framginge av vid styrelsens nu förevarande skrivelse fogade åtta förslagsritningar. Förslaget hade från högsta domstolens sida ansetts kunna i huvudsak godtagas.

Byggnadsstyrelsen erinrar, att styrelsen i sin skrivelse den 19 februari 1944 framhållit, hurusom med hänsyn till rättegångsreformens genomförande högsta domstolens nya lokaler borde vara disponibla senast den 1 januari

1948. Den för företaget beräknade byggnadstiden, $1\frac{1}{2}$ år, vore, anför nu styrelsen, synnerligen knappt tilltagen, varför det vore nödvändigt, att erforderliga grundförstärkningsarbeten komme till utförande så snart ske kunde och senast under budgetåret 1945/46. Dessa arbeten hade, såsom i skrivelsen den 19 februari 1944 meddelats, beräknats draga en kostnad av 525 000 kronor. Dessutom erfordrades enligt styrelsens beräkningar under sagda budgetår för ritnings- och administrationskostnader samt för oförutsedda utgifter sammanlagt 125 000 kronor eller således tillhopa 650 000 kronor. Styrelsen meddelar, att av det till styrelsens förfogande ställda anslaget å 350 000 kronor avsåges att tagas i anspråk ett belopp av 250 000 kronor för täckande av här berörda kostnader för Gamla rådhuset. På grund härav vore ytterligare (650 000—250 000) 400 000 kronor erforderliga för budgetåret 1945/46.

Styrelsen hemställer om anvisande av sagda belopp.

Med avseende å anordnandet av lokaler för Svea hovrätt i Gamla kungshuset har byggnadsstyrelsen i särskild skrivelse den 7 december 1944 anmält, att styrelsen i samråd med representanter för hovrätten och med riksantikvarien låtit verkställa en överarbetning i vissa detaljer av det förut framlagda förslaget beträffande denna byggnad. Förslaget i nu föreliggande skick åskädliggjordes å fem vid styrelsens skrivelse fogade ritningar. Vid det fortsatta ritningsarbetet komme styrelsen att tillse, att kulturhistoriska synpunkter i tillbörlig grad vunne beaktande vid utformningen av förslagets detaljer.

Styrelsen framhåller, att det vid den gjorda överarbetningen bland annat framgått, att för anskaffande av ett ytterligare antal tjänsterum även vinden i byggnadens södra flygel måste tagas i anspråk för inredande av ämbetslokaler. Den på grund härav uppkommande kostnadsökningen beräknade styrelsen till 25 000 kronor. Styrelsen meddelar, att styrelsen av det av riksdagen för budgetåret 1944/45 beviljade anslaget å 350 000 kronor avsåge att taga i anspråk 85 000 kronor för ombyggnaden av Gamla kungshuset. Då kostnaderna för dessa ombyggnadsarbeten numera borde beräknas till (525 000 + 25 000) 550 000 kronor, erfordrades alltså för ändamålet ytterligare (550 000—85 000) 465 000 kronor.

Med hänsyn till att Gamla kungshuset avsåges att under ombyggnadstiden begagnas av såväl hovrätten som kammarkollegiet måste arbetena fortskrida etappvis. Enligt en av arkitekten Hallström i samråd med hovrättspresidenten Ekeberg uppgjord arbetsplan borde såsom första byggnadsetapp vindsinredningen komma till utförande under budgetåret 1945/46. Härigenom kunde utrymme erhållas för de provisoriska omflyttningar, som bleve nödvändiga under den tid byggnadsarbetena inom hovrättens nuvarande lokaler påginge.

Styrelsen beräknar, att för inredning av vindsvåningen jämte övriga förberedande arbeten utöver redan tillgängliga 85 000 kronor komme att erfordras ett belopp av 225 000 kronor för budgetåret 1945/46. Styrelsen hemställer om anvisande av sagda belopp.

Departements-
chefen.

I fråga om de högre domstolsinstanserna innebär processreformen bland annat den förändringen av rättegångsförfarandet, att muntlig förhandling skall införas i högsta domstolen samt komma till användning i betydligt mera utsträckt omfattning inom hovrätterna. På grund härav komma dessa domstolar att bli i behov av avsevärt utökade lokaler. Det preliminära förslag beträffande härför erforderliga åtgärder med avseende å högsta domstolen och Svea hovrätt, som år 1944 framlagts av byggnadsstyrelsen i samråd med särskilda sakkunniga och som innebär, att Gamla rådhuset (fastigheten Nemesis nr 1) och Gamla kungshuset (fastigheten Västertorn nr 1) skulle tagas i anspråk av högsta domstolen och lagrådet respektive av Svea hovrätt, har redan i princip vunnit statsmakternas godkännande i samband med behandlingen år 1944 av frågan om utnyttjandet av de fastigheter å Riddarholmen och i staden mellan broarna, vilka genom 1940 års markavtal tillfallit kronan. Till förberedande åtgärder beträffande bland annat nu ifrågavarande domstolars lokalfrågor har riksdagen för budgetåret 1944/45 anvisat ett anslag av 350 000 kronor.

Den fortsatta utredningen har därefter tagit sikte på en undersökning av möjligheterna att inom Gamla rådhuset bereda utrymme jämväl för någon annan statsinstitution, vars förläggning till samma fastighet som högsta domstolen lämpligen kunde komma ifråga. Ett förslag att förlägga jämväl regeringsrätten till sagda byggnad har emellertid på angivna skäl ansetts böra övergivas. Med hänsyn till utredningens resultat har jag ansett mig böra biträda byggnadsstyrelsens nu föreliggande förslag beträffande omändring och användning av Gamla rådhuset. I likhet med styrelsen anser jag alltså, att fastigheten lämpligen bör reserveras för disposition av högsta domstolen och lagrådet. Vissa utrymmen inom byggnaden kunna emellertid användas för arkivändamål. Därjämte bör övervägas, huruvida ej för bästa möjliga utnyttjande av byggnaden vissa lokaler därstädes kunna tagas i anspråk för exempelvis några till justitieväsendet knutna kommittéer och sakkunnigutredningar.

Mot byggnadsstyrelsens förslag beträffande ändringsarbetena i Gamla kungshuset för beredande av lokaler åt Svea hovrätt har jag intet att erinra. Den av styrelsen för det utökade byggnadsprogrammet beträffande denna byggnad beräknade merkostnaden å 25 000 kronor synes väl motsvaras av det därigenom erhållna utrymmestillskottet.

I anslutning till vad här anförts förordar jag, att de numera föreliggande förslagen läggas till grund för utförande av de av styrelsen föreslagna ombyggnadsarbetena i Gamla rådhuset och Gamla kungshuset. Mot de för budgetåret 1945/46 äskade anslagsbeloppen har jag icke funnit anledning till erinran.

Enligt bestämmelserna i 1940 års markavtal kommer Gamla rådhuset att kunna disponeras av kronan först ett år efter det kronan till staden avträtt fastigheterna nr 3 och 4 i kvarteret Glasbruket å Kungsholmen (karolinska institutet). Kronan har givit staden besked, att kronan önskar uppskjuta avträdandet av nämnda fastigheter till den 1 juli 1948. I följd härav kommer

kronan först den 1 juli 1949 att kunna tillträda gamla rådhusfastigheten. Då med hänsyn till beräknad tid för den nya rättegångsordningens ikraftträdande högsta domstolens nya lokaler böra vara disponibla senast den 1 januari 1948, har det — såsom framgår av propositionen 1944: 220 — förutsatts, att överenskommelse skall kunna träffas med Stockholms stad om tidigare tillträdesdag för fastigheten mot tillhandahållande temporärt av lokaler för de kommunala organ, vilka nu äro förlagda till byggnaden.

Det förslag, som i det föregående förordats, avser för hovrätternas vidkommande ett ordnande av lokalfrågan allenast för Svea hovrätt. Jämväl beträffande rikets övriga hovrätter erfordras för processreformens genomförande vissa byggnadsåtgärder, avseende för de beslutade nya hovrätterna i Göteborg och Sundsvall nybyggnader samt för Göta hovrätt, skånska hovrätten och norrländska hovrätten om- eller tillbyggnader. Utredning rörande nämnda byggnadsfrågor pågår för närvarande inom byggnadsstyrelsen. Förslag i dessa ärenden torde längre fram få föreläggas riksdagen.

På grund av vad jag här anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för budgetåret 1945/46 å kapitalbudgeten under rubrik
Statens allmänna fastighetsfond anvisa

dels till *Anordnande av lokaler för högsta domstolen* ett investeringsanslag av kronor 400 000;

dels ock till *Anordnande av lokaler för Svea hovrätt* ett investeringsanslag av kronor 225 000.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

F. Wessberg.
